

OPINIE | 04 december 2017

Onderzoek geeft geen aanleiding advies van controle te scheiden

🕒 Leestijd van ongeveer 3 minuten 💬 25 reacties

Mensen vinden het aantrekkelijk om bij ongewenste gebeurtenissen oorzaken aan te kunnen wijzen. De identificatie van de oorzaak is nodig om tegenmaatregelen te kunnen nemen.

Tegenmaatregelen kunnen slechts werken voor zover de aangewezen oorzaken ook daadwerkelijk bepalend zijn voor de ongewenste gebeurtenis. Met name op dat laatste punt slaan mensen de plank nog wel eens volledig mis. Dat is met name een probleem als overheden en andere regelgevers de tegenmaatregelen treffen. Regelgevers hebben een monopolie en regels zijn daarom niet onderhevig aan de tucht van de markt. Regels kunnen daardoor een heel lang leven hebben, terwijl ze volkomen ineffectief of zelfs schadelijk kunnen zijn. Een overheid die tegenmaatregelen treft moet daarom heel erg zeker van zijn zaak zijn, om de tegenmaatregel te rechtvaardigen.

Neem twee accountantskantoren. Het eerste kantoor wordt getroffen door een enorme controlefout, omdat de *engagement partner* is meegegaan in winstmanipulaties. Het tweede kantoor maakt zo'n fout niet. Het eerste kantoor heeft ook adviesdiensten verleend aan het gecontroleerde bedrijf, het tweede niet. Op zo'n moment wordt het heel aantrekkelijk om te veronderstellen dat de foutloze firma goed is georganiseerd omdat deze geen advies verleent, terwijl de eerste duidelijk de verkeerde structuur heeft door advies met controle onder één dak te organiseren.

De vraag is of we dit verband systematisch ook terugzien. De afgelopen veertig jaar is het nodige onderzoek gedaan in dit verband. Ik noem enkele onderzoeken die representatief zijn voor wat we nu weten over het verband advies-kwaliteit van de controle.

DeFond, Raghunandan en Subramanyam (2002) vinden geen enkele aanwijzing voor een kleinere kans om een ongunstig voorbehoud achterwege te laten. Ruddock, Taylor en Taylor (2006) zien niet terug dat accountants conservatisme als leidend principe laten varen voor ondernemingen die, naast de controle, ook andere diensten afnemen die onder de merknaam van de controlerend accountant worden aangeboden.

Antle, Gordon, Narayanamoorthy en Zhou (2006), Ashbaugh e.a. (2003), Chung en Kallapur (2003), Francis en Ke (2003) en Reynolds, Deis, en Francis (2004) vinden geen resultaat, als zij berekenen of er een verband bestaat tussen winststuring en het

LAATSTE DISCUSSIE

DISCUSSIE | Column | *Gisteren*

Accountancy: goed in Nederland, zwak(ker) in het buitenland?

DISCUSSIE | Opinie | *Gisteren*

De kracht van willekeur

DISCUSSIE | Column | 29 september 2020

Goed bedoeld is niet altijd goed begrepen

DISCUSSIE | Column | 24 september 2020

Beste collega's,

DISCUSSIE | Opinie | 23 september 2020

Tandeloze waakhonden

[Meer discussie](#)

financiële belang van de individuele klant in de portfolio van het kantoor. Lennox (2016) toonde aan dat de beperkingen die de PCAOB in 2005 en 2006 oplegde inzake belastingadvisering geen effect hadden op de kwaliteit van de controle. Voor de goede orde: gemeten in termen van het aantal gebleken fouten in de verslaggeving die aanleiding gaven tot het opleggen van een aanpassing ('aanwijzing' in Nederland) in de verslaggeving, fouten in belastingaangiften en invulling van de continuïteitsparagraaf.

Bell, Causholli en Knechel (2015) vonden geen verband tussen advies en controlekwaliteit voor grote ondernemingen, maar wel een lagere kwaliteit voor het mkb. Daarbij is het nog de vraag of de *internal controls* van deze bedrijven zo slecht zijn dat advies vragende bedrijven inherent slechtere financiële rapportages aan de accountant aanbieden.

Ondanks de overweldigende hoeveelheid onderzoeken die werden gedaan en waarin, op het onderzoek van Bell e.a. na, niets werd gevonden als het gaat om de veronderstelde negatieve relatie advies-kwaliteit, leeft toch de stellige overtuiging dat het aanbieden van adviesdiensten moet worden verboden. Het is sterk de vraag of adviesdiensten de oorzaak zijn van kwaliteitsverlies. In elk geval geeft bestaand onderzoek geen aanleiding om op basis van de bevindingen beleidswijzigingen door te voeren.

Wat vindt u van deze opinie?

Reacties

[Spelregels debat](#)

Deel dit artikel

Jan Bouwens is hoogleraar accounting UvA en research fellow University of Cambridge.

GERELATEERD

Marcel Pheijffer

DISCUSSIE | Column | *Gisteren*

Accountancy: goed in Nederland, zwak(ker) in het buitenland?

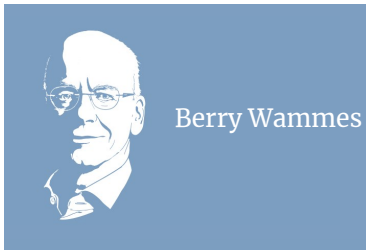
Het Nederlandse accountantsberoep lijkt er beter voor te staan dan in andere landen, maar buitenlandse affaires raken Nederland ook, aldus Marcel Pheijffer. Geen... →

De kracht van willekeur

Om als toezichthouder uitspraken te kunnen doen over controlekwaliteit is een bepaalde steekproefomvang nodig, meent Tjibbe Bosman. →

Berry Wammes

DISCUSSIE | Column | 29 september 2020

Goed bedoeld is niet altijd goed begrepen

Je kunt moeilijk volhouden dat de sector met zijn vingers heeft zitten draaien, meent Berry Wammes. Maar soms worden goede bedoelingen anders begrepen. →

NIEUWS | 29 september 2020

AO Accountancy: Hoekstra vertrouwt op kwartiermakers

Na eerdere rondetafelsessies met de MCA, CTA en AFM leverde het Algemeen Overleg (AO) Accountancy van de Tweede Kamer met minister Hoekstra van Financiën weinig... →

Marco van der Vegte

DISCUSSIE | Column | 24 september 2020

Beste collega's,

Het accountantsberoep werkt aan verdere verdieping van de controlekwaliteit. Niet omdat het moet of door druk van buiten, maar omdat we dat willen, betoogt Marco... →

Aanmelden nieuwsbrief

Ontvang elke werkdag (maandag t/m vrijdag) de laatste nieuwsberichten, opinies en artikelen in uw mailbox.

Bent u NBA-lid? Dan kunt u zich ook aanmelden via uw [ledenprofiel op MijnNBA.nl](#).

Accountant is een uitgave van de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA).

NBA

ACCOUNTANT.NL

Home
Nieuws
Discussie
Vaktechniek
Achtergrond
In & Uit
Feiten & Cijfers
Tuchtrecht
Lekker werken
Podcast

DOSSIERS

Arbeidsmarkt
ICT
Opleiding
alle dossiers

Fiscaal
Kwaliteit en toezicht
Pensioen

Fraude en witwassen
Mkb
Publiek belang

Accountant maakt gebruik van cookies om de website te analyseren en te verbeteren en om advertenties te tonen. Door op 'akkoord' te klikken geeft u toestemming voor het gebruik van cookies. In de [cookieverklaring](#) vindt u meer informatie over het gebruik van cookies op deze site.

© 2020 NBA (OvB) - [Privacyverklaring](#) - [Cookieverklaring](#) - [Spelregels debat](#) - [Volg ons op Twitter](#) - [NBA.nl](#)